
“راز داری حرفه ای”

دکتر مهدی فروزش

متخصص پزشکی قانونی

دانشیار سازمان پزشکی قانونی کشور

رازيوشي پزشكي يا سر حرفه اي

به تمام اطلاعاتي اطلاق ميشود كه پزشك ويا كادرپزشكي از بيمار خود بدست مي آورند كه شامل:

❖ مطالبي است كه بيماربراي بيان بيماري خود اظهارميدارد

❖ اطلاعاتي كه پزشك و كادرپزشكي درمعايينه بيمارانها را بدست مي آورند.

❖ اطلاعاتي كه پزشك و كادرپزشكي با مشاهده محيط اطراف و اوضاع واحوال زندگي بيماربدست مي آورند.

درحقیقت سر حرفه ای :

- تعهدی اخلاقی بین کادرپزشکی و بیمار است .
- به موجب آن کادرپزشکی ملزم به حفظ رازهای از بیمار است که بدلیل حرفه اش، از آنها آگاهی یافته است .
- افشاء این رازها سبب از بین رفتن اعتماد و اطمینان بین بیمار و کادرپزشکی شده ، که در شرایطی مجبور به پرداخت غرامت خواهد شد .

آیا فقط پزشک باید راز بیمار را حفظ کند؟

- پزشکان
- دندانپزشکان
- داروسازان
- پرستاران
- ماماها

این افراد دارای مسئولیت رازداری حرفه ای هستند،
اما مسئولیت سایر افراد از جمله منشی ، نیروهای خدماتی و نگهبان و... با پزشک یا
مسول فنی مرکز درمانی است که آنها را بکارگمارده است.

رازداری حرفه ای مطلق و نسبی

- قوانین پزشکی در مورد رازداری در کلیه کشورهای جهان یکسان نیست
- قسم نامه بقراط رازداری مطلق را توصیه می کند حتی اگر مربوط به مشکل طبی بیمار هم نباشد.

رازداری مطلق

❑ مطلقاً نباید راز بیمار را افشاء کند.

❑ حتی اگر مصاحت جامعه و بیمار ايجاب نماید.

❑ مكتب فرانسوی ها و قسم نامه بقراط و اعلامیه ژنومعتقد به این نوع راز داری می باشند.

راز داری نسبی

- کادرپزشکیدر مواردی مجاز به افشاء راز بیمار است .
- مکتب آلمانی ها و آمریکایی ها اعتقاد به این نوع راز پوشی است.
- در بعضی کشورها در سه مورد استثنا قائل می شوند :
  - اگر قانون بخواهد .
  - اگر نفع جامعه ایجاب کند.
  - اگر نفع بیمار در افشاء راز باشد.

■ **رازیپوشی مطلق:** کادر پزشکی مطلقاً راز بیمار را افشاء نمی کند و بیماری و عوارض آن ممکن است سبب خسارات بیشتری برای بیمار، خانواده و اجتماع گردد.

■ **رازیپوشی نسبی:** کادر پزشکی مرجع صلاحیت داری است که هرچه به مصلحت بیمار، خانواده و جامعه تشخیص دهد بر آن اساس راز بیمار را فاش می کند.

اهمیت رازداری از نظر اخلاق پزشکی :

□ حق بیمار

□ ارتباط کادر پزشکی با بیمار

□ جلوگیری از صدمات اجتماعی و ایجاد تبعیض

فلسفه حفظ سر حرفه اي

1- احترام به اصل آزادي و استقلال انسان

2- ايجاد اعتماد و اطمینان بين پزشك، كادرپزشكي و بیمار براي رسیدن به درمان صحيح .

حفظ سر حرفه اي باعث ايمان و اطمینان بیمار به پزشك و كادرپزشكي میشود اين موجب نظام اجتماعي میشود حفظ سر حرفه اي به نفع بیمار است و همه جامعه كه خود بیمار جزو آن است

3- تمایل طبيعي فرد به اختفا اسرار

4- پيشگيري از گرفتاري اجتماعي ، مذمت و بي آبرويي بیمار

- فلسفه اصلی سرحرفه ای، جلب اعتماد و اطمینان بیمار است نسبت به پزشك و کادر پزشکی که بتواند بدون دغدغه و نگرانی و تشویش ازفاش شدن اسرار خود به پزشك و کادر پزشکی مراجعه کند.

- سرحرفه ای برای اعاده سلامتی افراد بسیار لازم است در اینصورت علاوه بر اینکه سلامت بیمار به خطر نمی افتد به طور مستقیم به تامین سلامتی توده مردم و اجتماع کمک می کند.

در چه مواردی اجازه نقض رازداری داده می شود ؟

- برای حفظ بیمار از خطر

- برای حفظ دیگران از خطر

حفظ بیمار از خطر :

❑ سوء رفتار با کودکان

❑ سوء رفتار با افراد مسن

❑ تهدیدات درون خانواده

حفظ دیگران از خطر :

I. بیماریهای مسری و عفونی (H.I.V و هپاتیت B)

II. صدمات ناشی از سلاح یا اقدامات جنائی

III. بیماریهای روانی

افشاي سر حرفه اي

يعني يافتن اطلاع از سرديگران به هر طريقي خواه نوشتن يا گفتن يا اشاره و..... هرچند كه افشاء جزئي باشد.

حتي گفتن موضوع به همسر پزشك و كادرپزشكي افشاي سر حرفه اي است
حتي از پزشك به پزشك ديگر جايز نيست چون بيمار اطمينان به هر پزشك ندارد.
افشاي سرپزشكي جايز نيست حتي اگر پزشك و كادرپزشكي از افراد خانواده باشد.

اهمیت رعایت رازداری

- 1- نشان دهنده وفاداری پزشك و کادرپزشکی به بیمار است .
- 2- خلوت بیمار- شان و شخصیت او را حفظ می کند.
- 3- بیمار را به تبادل آزاد و راحت اطلاعات با پزشك و کادرپزشکی برای رسیدن به مداخله پزشکی موثر تشویق می کند .

شرایط افشای راز:

- ❖ باید خطر متوجه فرد دیگر جدی باشد .
- ❖ باید احتمال این خطر بالا باشد .
- ❖ راه دیگری جز نقض رازداری برای جلوگیری از صدمه به فرد سوم وجود نداشته باشد .
- ❖ نقض رازداری بتواند مانع خطر شود .
- ❖ صدمه ناشی از نقض رازداری کم و قابل قبول باشد .
- ❖ افشاء راز فقط به فرد یا مقامات مسئول و در حداقل لازم انجام گیرد .

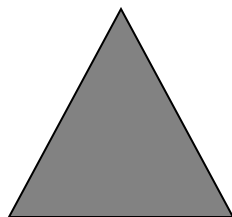
راز پوشي نسبي نسبت به خود بیمار

مثال: نزد بیماری که تشخیص سرطان پستان برای او مطرح شده است. احتمال زیاد دارد که بیمار این خبر را تحمل نکند و دچار شوک یا عوارض غیر قابل جبران عدم تحمل این خبر ناگوار شود که بناچار بستگان درجه اول و مؤثر در زندگی او را در جریان بیماری وی می گذارند تا جهت درمان وی پیگیری جدی نمایند، از طرفی بعداً اعتراض و شکایتی به دادگاه تسلیم نکنند مبنی بر اینکه چون پزشک ما را در جریان بیماری قرار نداده است در درمان بیمار تأخیر نموده سبب خسارت جانی و مالی برای بیمار شده است.

تصمیم گیری در مورد افشاء راز

عدم افشاء = صدمه رساني
به ديگران

افشاء راز = خطر سلب
اعتماد

اجازه حق شکایت به بیمار

بدیهی است چنانچه به هر دلیلی اطبا از محدوده اصول اخلاقی خود تخطی کنند و اسرار بیمار را فاش نمایند، این حق طبیعی و قانونی وجود دارد که بیمار به مراجع ذیربط شکایت نماید.

مواردی که افشای راز بیمار جایز است عبارتند از:

۱- درخواست مقامات قضایی به صورت رسمی

۲- افشای راز بیمار فواید و اثرات بسیاری برای او داشته باشد.

۳- در صورتی که اجتماع از افشای راز بیمار سود ببرند (جلوگیری از بیماری‌های همه‌گیر)

۴- در مواردی که قانون به صراحت مشخص کرده است.

۵- معاینات قبل و حین خدمت

۶- معاینه جهت بیمه ۷- بنا به درخواست خود بیمار ۸- موارد کودک آزاری

۹- تولد یا مرگ

۱۰- در دفاع از خود پزشک در دادگاه یا مکان‌ها یا مکان‌های قضایی و انتظامی

حدود سر حرفه اي

بنا بر آنچه که گفته شد امروزه رازپوشي مطلق در پزشکي مردود است و در مواردی که جان بیگناهی در معرض خطر است یا با رازپوشي، جنایتکاری از چنگ قانون می گریزد و حق مظلومی پایمال می شود یا اجتماع در معرض خطر يك بیماری همه گیر قرار می گیرد، رازداری نه تنها مطلوب نیست بلکه مذموم است و مسلماً موجب مسئولیت شدید خواهد شد.

مجازات افشاء اسرار پزشکی

» □

لله

648

پ

↑ «

ماده 649 قانون مجازات اسلامی

هر کس در دعوای حقوقی یا جزائی که قسم متوجه او شده باشد، به دروغ سوگند نماید، به شش ماه تا دو سال حبس محکوم می شود.

ماده 650 قانون مجازات اسلامی

هر کس در دادگاه نزد مقامات رسمی شهادت دروغ بدهد به سه ماه و یک روز تا دو سال حبس و یا به یک میلیون و پانصد هزار تا دوازده میلیون ریال جزای نقدی محکوم خواهد شد.

با تشکر از حوصله همه عزیزان